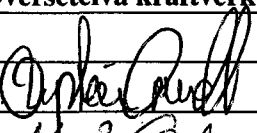
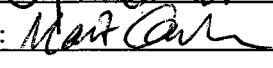

KI-notat nr.: 69/2009 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Dragefossen Kraftanlegg AS/Bygging av Dversetelva kraftverk	
Fylke/kommune:	Nordland/Saltdal	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:
Saksbehandler:	Marit Carlsen	Sign.:
Dato:	11 SEPT 2009	
Vår ref.:	NVE 200707255-24	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Dversetelva kraftverk i Saltdal kommune, Nordland fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	9
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	12
NVEs vurdering	17
NVEs konklusjon	19

Sammendrag

Dragefossen Kraftanlegg AS (DK) søker etter vannressursloven om tillatelse til å bygge Dversetelva kraftverk, på Dverset i Saltdal kommune. Det er også søkt om tillatelse etter energiloven for bygging og drift av Dversetelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg for kabeltilknytting.

Dversetelva har utløp vest i Saltdalsfjorden, om lag åtte km nord for Rognan sentrum, Saltdal kommune, i Nordland fylke. Elva har ingen vassdragstekniske inngrep. Prosjektområdet er preget av delvis gjengrodd kulturlandskap i de nedre deler og naturlandskap med kalkskog i de øvre deler. Utbyggingen vil ikke påvirke inngrepsfrie naturområder (INON). Fylkesvei 515 krysser elva rett nedstrøms kraftverket og svinger inn mot rørgatetrasé om lag midtveis opp i prosjektområdet. Herfra går det en delvis gjengrodd, privat vei et stykke opp mot inntaket. Det er planlagt opprustning av ca. 300 m eksisterende, privat vei, samt nybygging av ca. 225 m permanent tilkomstvei, i tillegg til om lag 150 m midlertidig anleggsvei. Den 610 m lange rørgaten er planlagt nedgravd og tildekket.

Det er planlagt å utnytte 105 m fall, fra kote 109 til kote 4. Nedbørfeltet er på ca. 57 km². Det er stor sesongvariasjon i tilsiget til det planlagte inntaket, noe som blant annet gjenspeiles i vegetasjonen på stedet. Det er søkt om installert effekt på 3,5 MW og slukeevne på 3,86 m³/s (200 % av

middelvannføring). Slipp av minstevannføring er foreslått lik alminnelig lavvannføring; 0,113 m³/s. Installasjonen er beregnet å gi ca. 9 GWh i middels årsproduksjon. Med total utbyggingskostnad beregnet til 26,7 millioner kroner (pr 1.6.2007), blir spesifikk utbyggingspris 2,96 kr/kWh.

Saltdal kommune er positiv til prosjektet, og kan ikke se at utbyggingen er i strid med kommuneplanens arealdel. De påpeker imidlertid at det landskapsmessige sluttresultatet må ha en akseptabel løsning. Fylkesmannen i Nordland (FM) uttaler at den planlagte utbyggingen ser ut til å kunne gi moderate skader på miljøverdier i området, og vektlegger at det må stilles krav om slipp av minstevannføring tilsvarende 5 persentil for både sommer- og vinterhalvåret, både for ivaretagelse av biologisk mangfold og landskapsbildet. Det anbefales videre at rør og kabler graves ned og dekkes til med de utgravde massene, som deretter revegeteres av stedegne arter. Det foreslås videre at utbedret og forlenget privat vei bør stenges med bom og at det ikke legges til rette for parkering ved inntaket. Nordland fylkeskommune (FK) er positive til prosjektet og anbefaler at det gis konsesjon, med forbehold om at det tas landskapsestetiske hensyn både under planlegging og bygging av prosjektet. Dersom prosjektet gis konsesjon peker FK på at aktsomhets- og meldingsplikten må overholdes, at det må legges opp til nært samarbeid med reinbeitedistriktet og at FM's anbefalinger til avbøtende tiltak bør pålegges. Sametinget har befart området uten at det er funnet automatisk fredete kulturminner. De minner dog om tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt. Reindriftsforvaltningen Nordland har vært i kontakt med Saltfjellet reinbeitedistrikt. Ingen av partene har merknader til den foreslåtte byggingen. Prosjektområdet er i følge Bodø og Omegns Turistforening (BOT) ikke av de mest benyttede friluftsområdene i Saltdal. De mener allikevel at en utbygging vil ha negativ innvirkning på turopplevelser i området, da særlig opplevelsen av fossen.

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi positive ringvirkninger lokalt og en viss økning i ny årlig kraftproduksjon. Tiltaket vil gi en varig inntekt til DK, grunneiere og kommunen.

Avbøtende tiltak som minstevannføring hele året på den berørte elvestrekningen, nedgraving, tildekking og revegetering av rørgatetraseen vil etter vårt syn redusere skadevirkningene på landskap og friluftsliv og for livsmiljøet i og langs elven. De registrerte naturverdiene knyttet til vannføring, rørgatetrasé og inntak kan i stor grad opprettholdes ved en grundig detaljplanlegging og gjennom fastsettelse av et minstevannføringslipp hele året.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelser mener NVE at fordelene og nytten av tiltaket overstiger skader og ulemper for private og allmenne interesser som blir berørt, slik at kravet i vannressursloven § 25 er tilfredsstilt. NVE gir derfor Dragefossen Kraftanlegg AS tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å bygge Dversetelva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Dragefossen kraftanlegg AS, datert 4.12.2007:

"Dragefossen Kraftanlegg AS ønsker å utnytte vannfallet i Dversetelva (vassdragsnr.163.22) i Saltdal kommune i Nordland, og søker herved om følgende tillatelser:

Etter vassressurslova, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Dversetelva kraftverk med installert effekt på inntil 3,5 MW.

Etter energilova om løyve til:

- bygging og drift av Dversetelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg for kabeltilknytning som er omtalt i søknaden."

Utdrag fra søknaden:

”

VANNFØRING		
Nedbørfelt	Km ²	56,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	60,8
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	34
Middelvannføring	m ³ /s	1,93
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,113
5-persentil sommer (1/5 - 30/9)	m ³ /s	0,85
5-persentil vinter (1/10 - 30/4)	m ³ /s	0,085
KRAFTVERK		
Inntak	m.o.h.	109
Avløp	m.o.h.	4
Lengde på berørt elvestrekning	m.o.h.	680
Brutto fallhøyde	m.o.h.	105
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,24
Slukeevne, maks.	m ³ /s	3,86
Slukeevne, min.	m ³ /s	0,19
Tilløpsrør, diameter	mm	1300 og 1200
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-
Tilløpsrør, lengde	m	610
Installert effekt, maks.	MW	3,5
Brukstid	timer	2580

W/IC ANV		
<i>Magasinvolym</i>	<i>mill. m³</i>	-
<i>HRV</i>	<i>m.o.h.</i>	-
<i>LRV</i>	<i>m.o.h.</i>	-
PRODUKSJON		
<i>Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)</i>	<i>GWh</i>	<i>1,47</i>
<i>Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)</i>	<i>GWh</i>	<i>7,56</i>
<i>Produksjon, årlig middel</i>	<i>GWh</i>	<i>9,02</i>
ØKONOMI		
<i>Utbyggingskostnad</i>	<i>mill. kr</i>	<i>26,7</i>
<i>Utbyggingspris</i>	<i>kr/kWh</i>	<i>2,96</i>
ELEKTRISKE ANLEGG		
GENERATOR		
<i>Ytelse</i>	<i>MVA</i>	<i>3,9</i>
<i>Spennings</i>	<i>kV</i>	<i>0,69</i>
TRANSFORMATOR		
<i>Ytelse</i>	<i>MVA</i>	<i>4,9</i>
<i>Omsetting</i>	<i>kV/kV</i>	<i>0,69/22</i>
NETTLEGGING (gjerding)		
<i>Lengde</i>	<i>km</i>	<i>0,1</i>
<i>Nominell spennings</i>	<i>kV</i>	<i>22</i>

”

Høring og distriktsbehandling

Søknaden behandles etter bestemmelsene i vannressursloven, og har vært kunngjort i Avisa Nordland og Saltenposten, samt lagt ut til offentlig gjennomsyn i kommunen. Videre er søknaden sendt på høring til Saltdal kommune, Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, berørte statlige forvaltningsorganer og natur- og friluftslivsorganisasjoner. I det følgende siterer vi innkomne høringsuttalelser:

Saltdal kommune uttaler i brev av 25.7.08:

”Saltdal kommune kan ikke se at utbygging av Dversetelva er i strid med kommuneplanens arealdel jfr. arealplanens bestemmelser. Saltdal kommune har gjennomgått natur 2000 (naturdatabasen) og friluftregistreringer og det er ingen åpenbare konflikter i forhold til

utbygging av Dversetelva. Slutførelsen av anlegget må likevel i henhold til arealplanen være følgende:

LNF-sone 1 - retningslinje

1. Ved bygging av mini og mikrokraftverk skal det landskapsmessige sluttresultatet ha en akseptabel løsning
2. Ved utbygging av mini og mikrokraftverk må viktige gyte og oppvektsområder for anadrom laksefisk sikres.
3. Ved bygging av kreves det generell søknad og høring av Norges vassdrag og energidirektorat."

Fylkesmannen i Nordland konkluderer med følgende i sin uttalelse av 15.6.08:

"Ut fra foreliggende kunnskap ser den omsøkte utbyggingen ut til å gi moderate skader på miljøverdiene i området. Dersom det blir gitt tillatelse for bygging av omsøkte tiltak, forutsetter vi at det stilles krav om slipp av minstevannføring tilsvarende 5 persentil for både sommer- og vinterhalvåret. Slipp av minstevannføring er med på å opprettholde en viss produksjon av bunndyr på den berørte elvestrekningen, og vil være av positiv betydning for fossekallen og eventuelle fuktighetskrevende arter/vegetasjonstyper langs elva. I tillegg vil dette til en viss grad ivareta hensynet til landskapsbildet. Rør og kabler anbefales gravd ned. I den forbindelse er det viktig at den samme massen som graves opp brukes til tildekking. Biologisk sett er det gunstig at de stedegne artene får revegetere inngrepsområdet på en naturlig måte og at det ikke sås til med frøblanding. Dette gjelder også for eventuelle massetipper. Dersom det på enkelte områder må tilsås bør det brukes stedegent frø fra området. Det må ellers legges vekt på skånsom behandling av terreng og vegetasjon, blant annet er det viktig å bevare kantvegetasjonen langs elva. En utbygging vil og føre til utbedring og forlengelse av eksisterende vei. For å unngå motorisert ferdsel her vil vi foreslå at veien stenges med bom, og det ikke tilrettelegges for parkering ved inntakspunktet"

Vi siterer videre fra fylkesmannens uttalelse:

"Generelt om småkraftverksutbygginger i Nordland

Vi ser at det i Nordland løpende kommer inn søknader om småkraftverksutbygginger. Disse småkraftverkene vil, om de får konsesjon, sakte men sikkert "spise opp" en stor del av det vi har igjen av inngrepsfrie naturområder i Nordland. For å unngå en utbygging av små vannkraftverk der "først til mølla" i stor grad har vært gjeldende praksis, arbeides det nå med å få på plass fylkesvise planer for småkraftverk. Nordland fylkeskommune ved Fylkestinget vedtok i sak 9-08 oppstart av arbeidet med fylkesdelplan for små vannkraftverk i Nordland. Vi mener at behandlingen av alle småkraftprosjekter og spesielt de med stort konfliktpotensial bør utsettes til denne planen foreligger. Vi vil da kunne vurdere konfliktgrunnlaget gjennom en "samlet plan", noe som dermed vil gi bedre mulighet til å prioritere de minst miljøskadelige og samtidig mest lønnsomme prosjektene.

Naturtyper

Området rundt gårdene på Dverset er en viktig slåttemark. I arbeidet med registrering av verdifulle kulturlandskap i Nordland er kun tre gamle beitemarker med søyleeiner registrert og dette er den nordligste av dem (DNs natubase). Botanisk sett synes området på oversiden av den nordre av de to gårdene på nordsida av Dversetelva å være mest interessant. Her er en artsrik,

gammel havnehage/kutrø inn til det gamle sommerfjøset. Havnehagen er omgitt av lågurtbjørkskog. Den rødlistede arten marisko (NT) er registrert oppstrøms prosjektområdet. Marisko er knyttet til områder med kalkgrunn. Det er ikke grunn til å tro at prosjektet berører lokaliteter med marisko. En fossesprøytsone ble undersøkt under befaringen. Vegetasjonen var imidlertid ikke preget av arter som indikerer kontinuerlig sprøyt. Fylkesmannen er enig i vurderingene i rapporten om at ei utbygging vil få middels konsekvenser for botaniske verdier.

Landskap og friluftsliv

Landskapet er sannsynligvis det som blir mest skadelidende av en utbygging. I og med at rørgata vil graves ned, vil en reduksjon i vannføring være mest negativt. Som følge av redusert vannføring vil fossen og elvestrekningen gjennom kulturlandskapsområdet i perioder kunne miste betydningen som landskapselementer. Ei eventuell utbygging vil ikke påvirke inngrepsfrie naturområder (INON). Tiltaket vil etter vår vurdering være av middels negativ konsekvens for tema landskap. Området er ikke registrert som spesielt viktig for friluftsliv. Fylkesmannen har derfor ingen kommentarer til dette punktet ut over at en eventuell utbygging bør så langt som mulig tilpasses så den ikke hindrer friluftsliv og ferdsel.

Fisk og ferskvannsbiologi

Det er registrert en bestand av stasjonær ørret i Dversetelva. Fossen fungerer her som et vandringshinder for sjøørret. Vi er således enig i vurderingene i rapporten om at ei utbygging vil få små konsekvenser for fisk. Det er ikke gjennomført undersøkelser av bunndyrfaunaen i Dversetelva. En slik undersøkelse burde vært gjennomført ved et representativt antall lokaliteter. Det er viktig å være klar over at det innenfor vanlige insektgrupper som steinfluer, vårfluer, døgnfluer og fjærmygg er oppført arter i den nasjonale rødlista over truede arter i Norge. Følgelig burde det vært gjennomført undersøkelser av bunndyrfaunaen ved utvalgte lokaliteter i omsøkte vassdrag. Vi mener derfor det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å fastslå at prosjektet kun vil ha liten negativ konsekvens for ferskvannsbiologien. Bunndyrene er viktige næringsemner for fossekallen. Reduksjon i vannføring mellom inntaksdammen og kraftstasjonen vil kunne gå ut over produksjonen av bunndyr på strekningen. Reduksjon i produksjonen av bunndyr vil føre til mindre drift av næringsdyr til fossekallen.

Vilt

Det er registrert hekking av kongeørn ovenfor det planlagte inntakspunkt. Dersom det blir gitt konsesjon, ber vi om at anleggsarbeidet utføres i en periode hvor det ikke kommer i konflikt med hekkingen. Tiltaket vil kunne medføre redusert habitat for fossekallen i Dversetelva. Fosser og fosseområder er viktige for hekking og til dels overnatting (Tyler & Ormerod 1994). Føden fanges nesten alltid under vann og består hovedsakelig av de vannlevende stadiene (larver) til insekter (døgnfluer, vårfluer, steinfluer og tovinger), med tillegg av noe bløtdyr, krepsdyr, andre smådyr og fisk (Tyler & Ormerod 1994, Bakken et al. 2006). Periodevis tørrlegging av elveløp og raske vannstandsendringer påvirker blant annet byttedyrsituasjonen. Fjerning av vann kan også forringe eller ødelegge reirplasser, overnattingsplasser og myteplasser blant annet gjennom økt predasjon.”

Nordland fylkeskommune opplyser i brev av 3.10.08 om fylkesrådets vedtak gjort 30.9.08:

1. ”Fylkesrådet anbefaler at det gis konsesjon til Dragefossen kraftanlegg AS for utbygging av Dversetelva kraftverk som beskrevet i søknaden.

2. Fylkesrådet ber om at det tas landskapsestetiske hensyn ved planlegging og bygging av kraftverk, fremføring av rør, veier osv.
3. Ved en eventuell konsesjon må følgende inntas i konsesjonsvilkårene:
 - a. Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom det under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner, må Kulturminner i Nordland underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.
 - b. At det legges opp til et nært samarbeid med reinbeitedistriktet angående detaljutforming av tiltaket.
 - c. Fylkesmannens anbefalinger til avbøtende tiltak.”

Fra saksutredningen refererer vi følgende:

” Sammen drag

Norges vassdrags- og energidirektorat har sendt på høring konsesjonssøknad fra Dragefossen Kraftanlegg AS for bygging av Dversetelva kraftverk i Saltdal kommune. Søknaden gjelder tillatelse etter vannressursloven og energiloven.

Konsesjonssøknaden omhandler inntaksdam, vei, kraftstasjon, rørgate og jordkabel for tilkobling på eksisterende kraftlinje. Installert effekt blir 3,5 MW. Produksjonen er beregnet til 9,02 GWh (midlere år) til en utbyggingspris på 2,96 kr/kWh. Det er ikke mulighet for effektkjøring av anlegget. Det er foreslått en minstevannføring lik alminnelig lavvannføring.

Dversetelva renner ut på vestsiden av Saltdalsfjorden nord for kommunesenteret Rognan i Saltdal kommune. Dversetelva kraftverk er planlagt plassert på oppsiden (vest for) fylkesveien. Den delen av vannveien som er mest synlig fra fylkesveien, fjorden og motsatt side er sterkt kulturpåvirket. Inntaket er planlagt plassert i et søkk og er skjult både fra fjord og områder hvor det ferdes folk. Det er tekniske inngrep på begge sider av fjorden med både veier og høyspentlinjer. Generelt vil tiltaket være lite synlig fra vestsida av fjorden.

Utbygger har foreslått slipping av minstevannføring lik alminnelig lavvannføring (0,113 m³/s). Slipping av minstevannføring vil sikre vannlevende insekter og dermed fossekallen, samt ha en avbøtende effekt på andre interesser som blir påvirket av småkraftprosjektet.

Saltdal kommune har gitt høringsuttalelse i saken 25.07.2008. Det er ingen åpenbare konflikter i forhold til utbygging av Dversetelva. Fylkesmannen påpeker behovet for slipping av minstevannføring, og nedgraving av kabler og rør. Reindriftsforvaltningen har ingen merknader til byggingen. Bodø og Omegns Turistforening anbefaler at det ikke gis konsesjon med bakgrunn i friluftsisinteressene i området.”

[...]

” Kulturminner og kulturmiljø

Tiltaket er ikke i konflikt med kjente verneverdige kulturminner. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert. Utbygger har aktsomhets- og meldeplikt hvis man under markinngrep skulle treffe på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd. Oppdages det gamle gjenstander,

ansamlinger av trekull eller unaturlige steinkonstruksjoner, må arbeidet stanses og Nordland fylkeskommune v/Kulturminner i Nordland underrettes umiddelbart.

Brukerinteresser

Dverset og prosjektområdet er ikke knyttet til noe viktig friluftsområde. En videre utvikling av friluftaktivitetene rundt prosjektområdet vil trolig være knyttet til fjellet med landskapsvernområdet og langs fjorden. I byggefasen vil det være støy, men i etterkant har prosjektet liten påvirkning på friluftaktivitetene i området. Prosjektet er vurdert å ha liten negativ konsekvens for friluftslivet."

Sametinget befarte området 30.6.08, uten at det ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner. De har ingen merknader til søknaden. Vi siterer utdrag fra brev av 2.7.08:

"Skulle det imidlertid under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner, § 8. Sametinget forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

[...]

"Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Nordland fylkeskommune, Kultur- og miljøavdelingen."

Reindriftsforvaltningen i Nordland kom med følgende uttalelse datert 13.6.08:

"Saken har vært forelagt Saltfjellet reinbeitedistrikt, og de er ikke kommet med noen merknader. Reindriftsforvaltningen har heller ingen merknader til byggingen."

Bodø og Omegn turistforening uttaler i brev datert 11.6.08:

"Dversetelva hører ikke til de mest benyttede friluftsområdene i Saltdal, men Dverset er utgangspunktet for et av turforslagene som er beskrevet i boka "På tur i Fauske og Saltdal", nemlig ruta Dverset - Vika/Vikfjellet. Turforslaget er også tatt med på Salten Friluftsråd sin hjemmeside. Den første delen av denne ruta følger traktorvegen fra Dverset opp langs Dversetelva.

Det er klart at en kraftutbygging i dette området slik det er foreslått, på en dramatisk og ugjenkallelig måte vil gripe inn i den tuopplevelsen som en vandring langs dette brusende vassdraget i dag gir. Selv på en av vårens gråeste og mest tåkefulle dager er det en opplevelse å gå opp den nederste delen av Dversetdalen. Lenge før man ser elva og fossen, hører man bulderet fra vassdraget. Flere steder langs traktorveien har man utsikt mot elva, som renner nedover dalen i strie stryk og brusende fosser. Det finnes helt sikkert både mektigere fosser og elvestryk som buldrer kraftigere. Dversetelvas nedre del er heller ikke vernet. Det synes likevel klart at den foreslåtte utbyggingen vil gi liten gevinst i forhold til inngrepets negative virkning på friluftsliv i området.

Bodø og Omegns Turistforening anbefaler derfor at man ser seg råd til å avstå fra utbyggingen og dermed bevarer dette vassdraget for etterslektene. Sekundært ber BOT om at

det gis klare signaler til utbygger om at det ikke kan påregnes gitt tillatelse til videre utbygging oppover elva (inn mot de vernede områdene)."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 10.10.2008 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"Høringsuttalelse Sametinget

Sametinget har ingen merknader til søknaden. Men minner om Lov av 9.juni 1978 nr. 50 om kulturminner, § 8.

Kommentar:

Dragefossen Kraftanlegg AS vil påse at Lov om kulturminner blir ivaretatt under byggingen.

Høringsuttalelse Saltdal Kommune

Saltdal Kommune finner ingen åpenbare konflikter i forhold til utbygging av Dversetelva. Kommunen minner videre om at sluttutførelsen skal være i henhold til arealplanen.

Kommentar:

For å få det landskapsmessige sluttresultatet best mulig er det valgt å grave ned rørgaten i sin helhet. Det vil bli benyttet stedlige masser med lokal naturlig frøbank som topplag. Dette vil føre til at gjengroingsprosessen tar noe lengre tid, men sluttresultatet vil bli bedre enn kunstig såing av området. Kraftstasjonsbygget vil være det mest synlig inngrepet. I prosessen med utforming av dette bygget vil det for oss være naturlig at naboene og grunneiere blir med. Disse er også falleierne i prosjektet. Som beskrevet i søknaden er det ikke påvist anadrom laksefisk i Dversetelva, derfor heller ikke viktige gyte og oppvekstområder for disse.

Høringsuttalelse Reindriftsforvaltningen i Nordland.

Reindriftsforvaltningen i Nordland og Saltfjellet reinbeitedistrikt har ingen merknader til byggingen av Dversetelva kraftverk.

Ingen kommentar nødvendig.

Høringsuttalelse Bodø og omegn turistforening.

Dverset er utgangspunkt for turforslag beskrevet i boka "På tur i Fauske og Saltdal" og på Salten Friluftsråds hjemmeside. Foreningen argumenterer med opplevelsen av elva, buldring fra stryk og foss og synet av elva fra traktorveien på sørsiden. Videre at elva bør bevares til etterslektene. Bodø og Omegn turistforening er mot utbyggingen.

Kommentarer:

Dragefossen Kraftanlegg AS registrerer at foreningen sier at Dversetelva ikke er av de mest benyttede friluftsområder i Salten. Dette samsvarer med vår søknad. Det er sjelden at folk benytter seg av Dverset som utgangspunkt for turer etter elva. De fleste kjører veien videre til Skipmannvikfjellet, der det er anlagt en parkeringsplass. Herfra går det turstier inn mot Dversetvatnet/Vikheia/Vik. Dette kan de lokale fastboende verifisere. Turopplevelsen under byggeperioden vil selvsagt bli redusert på grunn av anleggsaktiviteten. Når anlegget er bygget,

og rørtraseen er grodd igjen med stedegne arter vil de synlige inngrepene være et inntak og en kraftstasjon. Minstevannføringen sikrer at elva ikke blir tørrlagt, og i flomperioden på våren, der vannføringen er mange ganger slukevnen til anlegget, vil fosser og stryk være tilnærmet som før. Dragefossen Kraftanlegg AS har ingen planer om videre utbygging inn i de vernede områdene.

Høringsuttalelse Fylkesmannen i Nordland

"Konklusjon: Ut fra foreliggende dokumentasjon ser den omsøkte utbyggingen ut til å gi moderate skader på miljøverdiene i området. Dersom det blir gitt tillatelse for utbygging av omsøkte tiltak, forutsetter vi at det stilles krav om slipp av minstevannføring tilsvarende 5 persentil for både sommer- og vinterhalvåret. Slipp av minstevannføring er med på å opprettholde en viss produksjon av bunndyr på den berørte elvestrekningen, og vil være av positiv betydning for fossekallen og eventuelle fuktighetskrevende arter/vegetasjonstyper langs elva. I tillegg vil dette til en viss grad ivareta hensynet til landskapsbildet. Rør og kabler anbefales gravd ned. I den forbindelse er det viktig at den samme massen som graves opp brukes til tildekking. Biologisk sett er det gunstig at de stedegne artene får revegetere inngrepsområdet på en naturlig måte og at det ikke sås til med frøblanding. Dette gjelder også for eventuelle massetipper. Dersom det på enkelte områder må tilsås bør det brukes stedeget fro fra området. Det må ellers legges vekt på skånsom behandling av terreng og vegetasjon, blant annet er det viktig å bevare kantvegetasjon langs elva. En utbygging vil og føre til utbedring og forlengelse av eksisterende vei. For å unngå motorisert ferdsel her vil vi foreslå at veien stenges med bom, og at det ikke tilrettelegges for parkering ved inntakspunktet."

Kommentar:

Minstevannføring tilsvarende 5 persentil i sommerhalvåret, eller 850 l/s, vil ha betydelige konsekvenser for produksjonen ved Dversetelva kraftverk. Produksjonen vil reduseres med 1,26 GWh eller ca 14 %. Eller årsforbruket til ca 63 husstander. Utbyggingskostnaden vil stige fra 2,96 kr/kWh til 3,48 kr/kWh, dette medfører en vesentlig dårligere økonomi i prosjektet. Utnyttelsesgraden av elva i den berørte strekningen vil reduseres fra ca 67 prosent til ca 59 prosent. Mens de fysiske inngrepene i naturen blir de samme. Med anlegget slik det er søkt om, vil restvannføring i elva overstige 850 l/s i perioden fra og med 30.mai til og med 29.juli i et middels år. Effekten av å sette minstevannføringen til 850 l/s vil begrenses til mai, august og september. Anlegget vil ikke bidra til å tørrlegge elvestrekningen, dette vil kun skje dersom det naturlig tilsiget opphører. Det vil heller ikke bidra til rask vannstandsending på den berørte strekningen utover eventuelle revisjoner av inntaksdam.

Som beskrevet i konsesjonen, viser undersøkelser av bunndyrfaunaen liten variasjon oppstrøms og nedstrøms kraftverk. Ref.: Seminar NVE. Inntaksmagasinet vil også kunne være med på å øke produksjonen av bunndyr. Den berørte strekningen begrenser seg også kun til ca 650 meter av elvestrekning på ca 7,5 km fra hav til første vann (Dversetvatn). Vi mener derfor at vi ikke truer bunndyr og fossekall av nevneverdig betydning. Sett i en enda større sammenheng er hele Saltdalsvassdraget og Botnelva vernet i Verneplan 4, noe som sikrer flora og fauna fra vannkraftutbygging i veldig stor grad. Virkningen på fuktighetskrevende arter mener vi er godt kartlagt i konsesjonssøknaden. Revegetering av inngrepsområdet, og bevaring av kantvegetasjon, er også godt beskrevet i søknaden - og i tråd med ønsket fra Fylkesmannen. Ser man på hvor liten bruken av området er, og hvor skjult for allmennheten elva ligger, vil en økt minstevannføring, for å ivareta landskapsbildet, tilfredsstillende et lite antall personer. Mens samfunnet generelt vil miste ren fornybar energi.

Dragefossen Kraftanlegg AS registrerer at Fylkesmennene i større og større grad ønsker 5 persentil sommer og vinter som minstevannføring i strekninger med småkraftverk. Vi tror ikke at det mest samfunnsnyttige er at Fylkesmannen på generelt grunnlag setter en slik grense på minstevannføringen. Når det finnes prosjekter som Dversetelva, med små eller ingen kontroverser, som kan være med å bidra til økt produksjon av ren fornybar energi, bør disse utnyttes best mulig. Vi ber derfor NVE om ikke å følge Fylkesmannens krav til minstevannføring, men sette minstevannføringen til 113 l/s hele året som i søknaden. En eventuell veibom inn i området til inntaket kan være aktuelt dersom de lokale grunneierne også ønsker dette. Det er ikke anlagt bom i dag.

Høringsuttalelse Nordland Fylkeskommune

1. "Fylkesrådet anbefaler at det gis konsesjon til Dragefossen kraftanlegg AS for utbygging av Dversetelva kraftverk som beskrevet i søknaden.
2. Fylkesrådet ber om at det tas landskapsestetiske hensyn ved planlegging og bygging av kraftverk, fremføring av rør, veier osv.
3. Ved en eventuell konsesjon må følgende inntas i konsesjonsvilkårene:
 - a. Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom det under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner, må Kulturminner i Nordland underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.
 - b. At det legges opp til et nært samarbeid med reinbeitedistriktet angående detaljutforming av tiltaket.
 - c. Fylkesmannens anbefalinger til avbøtende tiltak."

Kommentar:

Det registreres at Fylkesrådet anbefaler at det gis konsesjon som beskrevet i søknaden. Punktene videre er kommentert i tidligere i brevet i forbindelse med uttalelser fra Saltdal Kommune, Sametinget og Fylkesmannen i Nordland.

Generell kommentar:

Antall og innhold i de innkomne høringsuttalelsen tilsier at prosjektet er lite kontroversielt. Dragefossen Kraftanlegg AS tror at dette har sammenheng med at det fra vår side har vært tenkt på miljø og landskapsbildet fra starten av prosjektet og at området generelt er lite benyttet til friluftsliv. Inngrepene er forsøkt gjort så små som mulige og det er valgt løsninger for å bevare landskapet. Det nevnes spesielt nedgraving av rørgate og at denne skal revegeteres ved hjelp av lokal frøbank i stedlige masser. At eksisterende vei benyttes i stor grad og provisorisk vei legges tilbake til naturen. Samt at det i konsesjonssøknaden er tatt høyde for en viss minstevannføring.

Samfunnsøkonomisk vil prosjektet gi flere fordeler. Lokalt med økt produksjon av fornybar energi i en kommune med veldig liten produksjon fra før, skatteinntekter og arbeidsplasser både under bygging og drift. Nasjonalt vil en økt produksjon av fornybar energi føre til at Norge kan,

i enda større grad, være med på å redusere klimagassutslipp i resten av Europa. Dette er i tråd med både nasjonal og internasjonal energi- og klimapolitikk.

Saltdal Kommune er på 2243 km², av dette er hele 1644 km², eller ca 73 %, vernet under Verneplan IV der vannkraftproduksjon generelt ikke tillates. Landskap, flora og fauna er således sikret i store deler av kommunen.

Utbygging av Dversetelva kan oppsummeres som lite kontroversiell, samfunnsnyttig både lokalt, nasjonalt og internasjonalt og miljømessig godt ivaretatt. Et generelt ønske om økt minstevannføring fra Fylkesmennene vil svekke økonomien i prosjektet betydelig og den samfunnsnyttige effekten av utbyggingen vil bli redusert.

Konsesjon bør etter vår vurdering av høringsuttalelsene kunne gis med de forutsetninger beskrevet i konsesjonssøknaden."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Tiltakshaver for Dversetelva kraftverk er Dragefossen Kraftanlegg AS (DK), et privateid aksjeselskap lokalisert i Rognan sentrum i Saltdal kommune. Selskapet er organisert med avdelinger for nett, prosjekt, anlegg og montasje, og økonomi og administrasjon, og har i dag en egenproduksjon på om lag 8 GWh i Dragefossen kraftstasjon. Videre eier selskapet Rognan Bioenergi AS og Peder Brenne AS. Grunneierne i prosjektområdet har inngått en samarbeidsavtale med tiltakshaver om utviklingen av prosjektet.

Om søknaden

Det er søkt om tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Dversetelva kraftverk. Etter energiloven er det søkt om bygging og drift av Dversetelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg for kabeltilknytning, samt kabellegging.

Beskrivelse av området

Dversetelva renner ut vest i Saltdalsfjorden, om lag åtte km nord for Rognan sentrum i Saltdal kommune, Nordland fylke. Prosjektområdet ligger i landskapsregionen Fjordbygdene i Nordland og Troms, som strekker seg fra sydlige Nordland til nord i Finnmark. Rundt Saltdalsfjorden er både flate daler, slake fjell og bratte skrenter. Kulturlandskap preger store deler av de kystnære områdene, og tekniske inngrep er godt synlig på begge sider av fjorden.

Landskapet i Dversetelvas nedbørfelt (57 km²) består av både bratte skråninger og rolige landformer. Høyeste punkt (Svartevassheia, 715 moh) ligger sydvest i nedbørfeltet. Om lag 200 høydemeter over, og drøye 2 km i luftlinje oppstrøms prosjektets inntak, starter Østerdalen landskapsvernområde. Verneområdet inkluderer plantelivsfredning, og har et areal på 25,5 km². Øverste del av prosjektområdet preges av et smalt elvegjel, men umiddelbart oppstrøms inntaket blir terrenget slakere. Dversetfossen er i sin helhet kun synlig for den som befinner seg i elvegjelet. Deler av fossen kan i tillegg skimtes fra visse steder i fjorden og fra korte strekninger av bilveien på motsatt side av fjorden. Fossesprøytoner er lokalisert, men ingen arter som indikerer kontinuerlig fossesprøyt er funnet. Rik kalkskog forekommer i prosjektområdet, samt plantet gran.

Berggrunnen består av kalkglimmerskifer og kalkspatmarmor. Løsmassene i området er stort sett forvittringsmateriale. Den berørte elvestrekningen går for det meste over bart fjell, med unntak av området rett oppstrøms inntaket, og området nede ved planlagt kraftstasjon.

Eksisterende inngrep i vassdraget

En fylkesvei, kraftlinje og telefonlinje går gjennom prosjektområdet. I tillegg er det flere skogsveier, og det er lagt en vannledning inn til under fossen i nyere tid.

Teknisk plan

Reguleringer

Det planlagte kraftverket er et rent elvekraftverk uten reguleringsmagasin eller overføringer.

Inntak

Inntaksdammen vil bli lagt på kote 109, utført i betong og få en høyde på maksimum 4 m. Damkrona vil være på ca. 20 m. Vannspeilet på det neddemte arealet vil strekke seg ca. 90 m bakover i terrenget, og dybden av dammen vil variere mellom 0 og 4 m. Dammen vil bli utstyrt med bunntappeluke/ventil for tømning av inntak og inspeksjon/vedlikehold.

Rørgate

En rørgate i glassfiber (GRP-rør) planlegges nedgravd på nordsiden av elva, med en lengde på ca 610 m og diameter på 1300 og 1200 mm. Tildekking vil skje med stedlig masse så langt det er mulig.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen plasseres på kote 4. Bygget vil få en grunnflate på 70 - 90 m², og det vil bli tatt hensyn til tekniske og estetiske behov ved utformingen. Det skal installeres to Francis-turbiner med samlet effekt på 3,5 MW. Største og minste slukeevne blir henholdsvis 3,86 m³/s og 0,19 m³/s.

Elektriske anlegg

To generatorer på til sammen ca. 3,9 MVA vil bli installert, samt en 0,69/22kV transformator med nødvendig bryteranlegg for overføring av strøm til ledningsnettet. Tilkobling vil skje via en ca. 100 m lang, nedgravd 22 kV jordkabel frem til eksisterende linje. Dragefossen Kraftanlegg AS er områdekonsesjonær og har i egen avtale vedlagt søknaden bekreftet at det er ledig kapasitet til planlagt produksjon.

Veier

En permanent vei på ca. 25 m må bygges fra eksisterende avkjørsel like nord for bru på fylkesvei 515 og ned til kraftstasjonen. I tillegg planlegges utbedringer av 300 m eksisterende skogsvei, samt bygging av ny veistrekning på ca. 200 m, ned til inntaket. En midlertidig anleggsvei på ca. 150 m planlegges ned til rørgatetraseen. Denne skal fjernes etter anleggsperioden.

Massetak og deponi

Langs rørgatetraseen er grunnforholdene varierende. Behovene vil dermed også variere. Noen steder må løsmassene utskiftes for å sikre sikker fundamentering. Andre steder vil trasé sprenges ut i fast fjell. Utgravde masser vil bli brukt til omfylling og tildekking. Masser som eventuelt blir til overs vil bli brukt til justering av terreng på innmark, ved kraftstasjonen, og ellers plassert i eksisterende grustak/snuplass i sving på fylkesveien.

Hydrologiske virkninger

Dversetelva kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 56,7 km². Det er ikke gjort målinger av nedbør og avløp innenfor nedbørsfeltet. Det er gjort beregninger av tilsig og produksjonspotensiale med utgangspunkt i måleserier fra 163.18 Lillevatn (1978 – 1998). Middelvannføringen ved inntaket er beregnet til 1,93 m³/s og alminnelig lavvannføring til 0,113 m³/s. Lavvannsperiodene inntreffer oftest om vinteren.

Kraftstasjonen er planlagt med maksimal slukeevne på 3,86 m³/s; 200 % av middelvannføringen. Minste slukeevne er oppgitt til 0,19 m³/s; ca. 10 % av middelvannføringen. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 0,850 og 0,085 m³/s. Med største slukeevne på det dobbelte av middelvannføringen vil kraftverket gjennom året kunne utnytte 67 % av midlere totaltilsig til inntaket. Det er beregnet at 5 % av tilsiget vil bli tappet forbi på grunn av minstevannføring. Det resterende slippes forbi inntaket i form av overløp eller ved vannføringer som er mindre enn minste slukeevne. Sistnevnte fører til stopp i kraftverket. I et middels år vil naturlig vannføring være mindre enn laveste slukeevne i 108 dager, og større enn største slukeevne i 69 dager. I et tørt år vil naturlig vannføring være mindre enn laveste slukeevne i 163 dager og større enn største slukeevne i 25 dager. I et vått år vil naturlig vannføring være mindre enn laveste slukeevne i 2 dager og større enn største slukeevne i 91 dager.

Den effektive innsjøprosenten er ikke gitt, men det er mye myr i feltet, og det antas derfor at flomdempingen er forholdsvis god.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Dversetelva kraftverk til ca. 9 GWh fordelt på 1,5 GWh vinterproduksjon og 7,6 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 26,7 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 2,96 kr/kWh. Disse beregningene er gjort med en minstevannføring på 0,113 m³/s (lik alminnelig lavvannføring). Kostnadsberegningene er basert på prisnivået i 2007.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Kraftstasjonsbygg og avløpskanal vil beslaglegge et areal på 200 m². Inntaksdam med basseng vil dekke 1800 m². Arealkravet til rørgaten, 9150 m² er av midlertidig karakter, da den skal nedgraves/nedsprenges og tildekkes. Anleggsveier på 600 m² er også av midlertidig karakter, mens areal av permanent vei til kraftstasjon og inntak er beregnet til å utgjøre 880 m².

DK har inngått nødvendig avtale med grunneierne for å bygge og drifte Dversetelva kraftverk. Avtalen innbefatter alle nødvendige rettigheter DK trenger for å bygge kraftverket, blant annet arealer til inntak, vannvei, kraftstasjon og veier.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Utbyggingsområdet er plassert i kategorien LNF-område i kommuneplanens arealdel. Søker er selv ansvarlig for at forholdet til arealplanen blir avklart dersom det blir gitt tillatelse til utbygging.

Samlet plan (SP)

Dversetelva er ikke behandlet i Samlet plan, og det er ikke kjennskap til andre vannkraftprosjekter som kan komme i konflikt med dette prosjektet.

Verneplan for vassdrag

Prosjektet ligger ikke innenfor områder som er med i Verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Inngrepsfrie områder (INON) blir ikke berørt.

Nasjonale laksevassdrag

Utbyggingen berører ikke nasjonale laksevassdrag.

Andre verneområder

Prosjektområdet grenser ikke direkte til vernede områder, eller områder hvor det er kjent planlagt vern. Drøye 2 km (luftlinje) oppstrøms inntaket starter Østerdalen landskapsvernområde, med plantelivsfredning.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 23.10.2008 sammen med representanter for søkeren, grunneiere og kommunen. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar. Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i høringsuttalelsene.

Saltdal kommune uttaler at en utbygging av Dversetelva ikke er i strid med kommuneplanens arealdel. Kommunen ser ingen åpenbare konflikter i forhold til utbyggingen. De påpeker imidlertid at det landskapsmessige sluttresultatet skal ha en akseptabel løsning.

Fylkesmannen i Nordland (FM) vurderer konsekvensene av omsøkt utbyggingen til å kunne gi moderate skader på miljøverdiene i området, og trekker spesielt fram redusert vannføring, som kan få konsekvenser for produksjon av bunndyr og dermed også levevilkårene til fossekallen. FM forutsetter videre at det stilles krav om minstevannføring tilsvarende 5 persentil-verdier, både sommer og vinter.

På grunn av registrert kongeørnhekkning ber FM om at anleggsarbeidene utføres i en periode som ikke kommer i konflikt med dette. FM anbefaler nedgraving av rør og kabler, og at lokale masser med stedeagne arter brukes til dette. FM foreslår også stenging av utbedret, permanent vei for å hindre økt motorisert ferdsel.

Nordland fylkeskommune v/ fylkesrådet anbefaler at konsesjon innvilges, men ber samtidig om at landskapsestetiske hensyn tas. Fylkesrådet støtter ellers anbefalinger til avbøtende tiltak gitt av FM.

Bodø og omegns turistforening opplyser at prosjektområdet ikke er av de mest brukte friluftsområdene i Saltdal, men at en utbygging vil forringe turopplevelsen langs elva.

Sametinget har ved befaring ikke funnet automatisk fredete kulturminner og har ellers ingen merknader til søknaden.

Reindriftsforvaltningen har forelagt saken for reinbeitedistriktet. Ingen av dem har merknader til saken.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 9 GWh i ny årlig kraftproduksjon.
- Tiltaket vil gi inntekter til grunneierne og Dragefossen Kraftanlegg AS.
- Tiltaket kan bidra til å opprettholde lokal bosetning og gi lokal verdiskapning.

Ulemper

- Tiltaket vil medføre redusert vannføringen på utbyggingsstrekningen i Dversetelva. Dette vil kunne ha negative konsekvenser for det biologiske liv som på direkte eller indirekte måte er knyttet til vannføringen i elva.
- Verdien av Dversetfossen som landskapselement vil bli redusert

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder etablering av en 4 m høy og 20 m bred inntaksdam på kote 109. Vannet skal føres ned i en 610 m lang rørgate, som graves ned på nordsiden av elva. Kraftstasjonen bygges på kote 4, rett ved fylkesveien. Stasjonsbygningen vil få et grunnareal på mellom 70 og 90 m². Nye, permanente veier må anlegges inn til kraftstasjon og inntak, med hhv. 25 og 200 meters lengde. I tillegg må ca. 300 m eksisterende vei rustes opp i forbindelse med anleggstrafikk. En 100 m lang jordkabel kobles til eksisterende luftlinje for utføring av strøm til nettet.

Tiltaket vil bidra til å styrke næringsgrunnlaget til søker og grunneiere. Flere av grunneierne har lokal tilknytning. Tiltaket vil derfor kunne bidra til opprettholdelse av lokal bosetting og verdiskapning.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Dversetelva vil i perioder få sterkt redusert vannføring mellom inntak og utløp, en strekning på ca. 0,7 km. Søkers beregnede middelvannføring er på 1,93 m³/s. Maksimal slukeevne for kraftverket er 3,86 m³/s; 200 % av middelvannføringen. I et middelår vil vannføringen i følge søkers beregninger være under minste slukeevne i 108 dager i året, mens det i 69 dager vil være større vannføringer enn det kraftverket kan sluke.

Det er foreslått en minstevannføring lik alminnelig lavvannføring, som er beregnet til 0,113 m³/s. Dette er foreslått å gjelde hele året. 5-persentilverdiene for sommer- og vintervannføring er beregnet til hhv. 0,850 m³/s og 0,085 m³/s.

Selv etter en utbygging vil det i perioder med store flomtopper gå mye vann Dversetelva, men disse vil bli noe dempet.

Landskap, friluftsliv og kulturminner

Den planlagte utbyggingen vil føre til inngrep synlig fra riksveien, på en kort strekning ved brua over elveutløpet. Selve fossen kan ses fra fjorden og noen steder fra veien på motsatt side av fjorden, og redusert vannføring i fossen vil dermed kunne oppleves herfra. Ellers er prosjektområdet lite synlig.

Bodø og omegn turistforening uttaler at utbyggingen vil forringe turopplevelsen langs elva. Ellers har det ikke kommet inn høringsuttalelser som bruker hensynet til fossen som argument for avslag på søknaden.

Fossen er i seg selv et lokalt viktig landskapselement, og kraftig redusert vannføring vil forringe opplevelsen av denne. NVE er av den oppfatning at fossen vanskelig kan opprettholdes som det landskapselementet den er i dag, etter en ev. utbygging. I perioder med flomvannføring vil den imidlertid fortsatt kunne fremstå med stor inntryksstyrke. Slipp av minstevannsføring vil til en viss grad kunne avbøte de negative virkningene på landskapet.

Det er planlagt neddemming av et ca. 1800 m² stort areal oppstrøms inntaksdammen. Tilgrensende løsmasser består stort sett av sand og annet løst materiale, og det er derfor, av erosjonsmessige hensyn viktig at neddemmet areal ikke overstiger omsøkt størrelse. Dette kan ivaretas ved ev. godkjenning av detaljplaner.

Området er ikke av de mest brukte turområdene i Saltdal, i følge Bodø og omegn turistforening. Det er heller ikke fremkommet informasjon om at elva og områdene rundt brukes eller planlegges brukt til spesielle friluftaktiviteter.

Inngrepene er vurdert til ikke å komme i konflikt med kulturminner. Både Nordland fylkeskommune og Sametinget forutsetter imidlertid innrapportering av eventuelle funn etter vanlig prosedyre. Dette er standardvilkår ved konsesjon.

Nedgraving av rørgate, fjerning av midlertidige veier og revegetering av inngrepsområder vil bidra til at området etter en tid fortsatt vil fremstå nokså uberørt. Rørgatetraseen nedstrøms fossen går gjennom et smalt område av dalen. Her må det tas særskilt hensyn slik at inngrep i selve elvestrengen unngås, så langt det er praktisk mulig.

Kraftstasjonen er planlagt plassert nær fylkesvei og eksisterende bebyggelse på Dverset. NVE mener at planlegging og bygging må gjøres på en skikkelig måte, og selve stasjonsbygningen bør utføres slik at den i minst mulig grad skiller seg ut fra terrenget og bebyggelsen rundt, estetisk sett. Støy fra ferdigstilt kraftverk bør unngås så langt det er mulig. Alt dette er forhold som NVE vil kunne påse blir ivaretatt som del av standardvilkår for utbygging.

Utbyggingen vil forøvrig ikke påvirke inngrepsfrie naturområder (INON).

Dersom det slippes minstevannføring hele året, og det legges vekt på å ivareta landskapet i størst mulig grad ved utarbeidelse av detaljplaner, er NVE av den oppfatning at tiltaket ikke vil ha avgjørende negative konsekvenser for temaene her.

Biologisk mangfold

Flora

En fossesprøytsone er lokalisert rett nedenfor fossen, men ingen spesielt krevende arter er funnet. Naturlig lav vannføring og mye soleksponering om sommeren begrenser muligheten for at et fossesprøytsamfunn kan utvikle seg her. Ingen rødlistearter er funnet. Arten sølvnever er lokalisert på en selje ved veitraseen ned til inntaket. Denne laven er ikke kjent fra Saltdal kommune tidligere. Det bør tas hensyn til neversamfunnet ved utbedring av veien for å unngå skader på denne, så langt dette lar seg gjøre. Den rødlistede arten Marisko er påvist i nærheten, men ikke innenfor påvirket område. Marisko trives dessuten best på tørre voksesteder og blir neppe påvirket av tiltaket.

Ved foten av fossen er det registrert kalkbjørkeskog, som er ansett som en verdifull naturtype. Det bør ved rørlagging tas hensyn til dette, slik at skogen i minst mulig grad blir skadet eller påvirket. NVE vil kunne påse at dette gjøres ved godkjenning av detaljplaner og oppfølging i byggeperioden.

Nederste del av rørgata vil gå gjennom tidligere slåttemark. Gjengroingen har imidlertid kommet såpass langt at dette ikke lenger anses som en særlig viktig naturtype her.

Slipp av minstevannføring hele året vil forhindre total tørrlegging av elveløpet og etter vårt syn i tilstrekkelig grad ivareta botaniske forekomster.

Fauna

Fossekall er observert i vassdraget, både i forbindelse med søkers miljørapport og NVEs egen befarings. Etter NVEs oppfatning er det overveiende sannsynlig at Dversetfossen fungerer som viktig hekkeplass, og at et variert substrat i elva gir opphav til ulik bunndyrfauna, som er viktig føde for fossekallen. En utbygging som omsøkt vil forringe livsmiljøet for fossekallen, men den er ingen truet art. Mindre vannføring i elva i hekkesesongen vil gi mindre fossesprøyt og lavere lydnivå slik at hekkel plasser kan bli avslørt når ungene tigger etter mat. For å avbøte de reduserte hekkemulighetene

kan det settes opp predatorsikre hekkedasser på egnede steder, i tillegg til at det må slippes minstevannføring. Dette er pålegg som FM ev. kan gi gjennom standardvilkår for naturforvaltning.

FM påpeker i sin uttalelse at hekkende kongeørn (rødlistet som *nær truet*) er observert i nærheten av prosjektområdet og ber om at anleggsarbeidet utføres i en periode hvor det ikke kommer i konflikt med hekkingen. Kongeørn har ofte flere reir som den veksler på å bruke. I hekkeperioden er arten svært var i forhold til forstyrrelser, og det er ofte fare for at hekking blir mislykket hvis den ikke får være i fred. Det antas at hekkeplassen her kan bli forstyrret i anleggsperioden, men at den neppe vil være særlig berørt av tiltaket etter at dette kommer i en normal driftsfase. NVE anser det som en fordel om anleggsperioden legges utenom den travleste hekkeperioden. Dette kan avklares gjennom detaljplanlegging, i samarbeid med FM.

Nedgraving og tildekking av rørgate bør gjøres på en slik måte at det i minst mulig grad fremstår som vandringshinder for dyr og mennesker.

Samlet sett mener NVE at tiltaket vil ha begrensede konsekvenser for faunaen dersom det slippes minstevannføring hele året og det tas tilbørlige hensyn i anleggsperioden.

Fisk

Det er registrert en bestand av stasjonær ørret i elva. Fossen fungerer som et naturlig vandringshinder og de antatte konsekvensene for ørreten antas å være meget små.

I likhet med konklusjonen for flora og fauna er NVE av den oppfatning at tiltaket med de der nevnte forutsetninger har lite negativ konsekvens.

Andre forhold

Prosjektområdet ligger innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt. Det har imidlertid ikke fremkommet behov for å ta spesielle hensyn. NVE mener at så lenge rørgaten er nedgravd så vil konsekvensene være små.

Ut over det som er drøftet ovenfor er det etter NVEs syn få ulemper knyttet til andre allmenne interesser.

Oppsummering

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi positive ringvirkninger lokalt og ca. 9 GWh i ny årlig kraftproduksjon. Tiltaket vil gi en varig inntekt til DK, grunneiere og kommunen.

Avbøtende tiltak som minstevannføring hele året på den berørte elvestrekningen, nedgraving av rørgate og revegetering av rørgatetrasé vil etter vårt syn redusere skadevirkningene på landskap og friluftsliv og for livsmiljøet i og langs elvene. De registrerte naturverdiene knyttet til vannføring, rørgatetrasé og inntak kan i stor grad opprettholdes ved en grundig detaljplanlegging og gjennom fastsettelse av et minstevannføringslipp hele året.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Dragefossen Kraftanlegg AS tillatelse etter

vannressursloven § 8 til bygging av Dversetelva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Dragefossen Kraftanlegg AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer en ca 100 m 22kV jordkabel til eksisterende linjenett. Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Dragefossen Kraftanlegg er områdekonsesjonær i det aktuelle nettområdet og vil stå for bygging og drift av anlegget. NVE finner det ikke nødvendig med egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV-nettet. Nødvendig høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Selskapet har opplyst at det er kapasitet i lokalt nett. NVE har ikke gjort noen videre vurderinger av nettsituasjonen. Selskapet må selv ta ansvar for at det er plass både i lokalt og regionalt nett og at tilknytningskostnader er avklart.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven*Post 1: Vannslipp*

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	1,93
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,113
5-persentil sommer	m ³ /s	0,850
5-persentil vinter	m ³ /s	0,085
Største slukeevne	m ³ /s	3,86
Minste slukeevne	m ³ /s	0,19

I konsesjonssøknaden er det foreslått slipp av minstevannføring lik alminnelig lavvannføring hele året. En slik minstevannføring om sommeren utgjør mindre enn 6 % av middelvannføringen, noe som er i nærheten av en vinterlavvannføring, som vil være et dårlig utgangspunkt for å fastsette en minstevannføring om sommeren.

NVE mener i likhet med DK at det må slippes vann forbi inntaket til kraftverket hele året for å redusere negative virkninger av utbyggingen på det biologiske mangfoldet og til en viss grad av landskapsmessige hensyn. Det er stor forskjell mellom vinter- og sommerverdier for beregnede lavvannføringer. NVE mener at minstevannføringskravene til en viss grad bør gjenspeile dette slik at naturlige, sesongmessige variasjoner blir ivaretatt. Samtidig vil en høyere vannføring om sommeren være viktig da dette er perioden da flest arter har vekst og ivaretagelse av landskapsverdiene er viktigst. Om vinteren kan minstevannføringskravet reduseres til et nivå som er nødvendig for å opprettholde livsvilkårene i og langs elva.

På grunnlag av dette mener NVE at det for Dversetelva kraftverk skal slippes en minstevannføring på $0,2 \text{ m}^3/\text{s}$ (= 200 l/s) i perioden 1. mai til 30. september og $0,1 \text{ m}^3/\text{s}$ (= 100 l/s) resten av året, for å opprettholde de økologiske forholdene i og langs vassdraget, samt ivareta vassdragets landskapsmessige verdi.

Den fastsatte minstevannføringen vil redusere produksjonen med 0,2 GWh i forhold til alminnelig lavvannføring som minstevannføring, slik DK foreslo. Totalt vil kraftverket, med de fastsatte kravene til minstevannføring gi en produksjon på ca. 9 GWh i et midlere år.

Utbygningskostnadene blir 9 øre høyere pr kWh med de fastsatte kravene. Kravet til slipp av minstevannføring vil, etter NVEs vurdering, ikke ha avgjørende betydning for økonomien i prosjektet.

Ved inntaksdammen skal det etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post. Vi viser også til krav om dokumentasjon for nettilknytning, slik som nevnt i oversendelsesbrevet.

Rørgaten skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn. Stedlige masser skal brukes så langt det er mulig, for naturlig revegetering. Rørgatetraseen i det smale partiet rett nedstrøms fossen bør utføres på en slik måte at selve elvestrengen blir minst mulig berørt. Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Ved utbedring av eksisterende skogsvei og anlegging av ny vei skal det tas hensyn til vegetasjonen. Sølvneversamfunnet på selje ned mot inntaket skal det tas særskilt hensyn til, så langt det er praktisk mulig. NVE kan ikke se at det er særskilte forhold som tilsier at det må etableres bom på veien. Dette må vurderes av DK og grunneierne.

Dersom det hekker rødlistede rovfugler innenfor prosjektområdet kan NVE pålegge stans i anleggsarbeidet i hekkeperioden dersom det antas at disse vil bli forstyrret. I anleggsperioden skal det tas hensyn til hekkende ørn i nærheten av prosjektområdet. Tidspunkt vurderes i samråd med Fylkesmannen i Nordland og fastsettes gjennom godkjenning av detaljplanene.

Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene. Det må legges vekt på ikke å berøre finsedimentene.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Det skal utføres nødvendige støydempende tiltak i kraftstasjonen. Stasjonsbygningen skal utføres på en slik måte at det i minst mulig grad skiller seg ut fra terrenget og bebyggelsen rundt.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Fylkesmannen i Nordland kan i medhold av vilkåret pålegge etablering av hekkedasser for fossefall langs utbyggningsstrekningen.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen og Sametinget kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til Fylkesvise planer for småkraftverk

Fylkesmannen i Nordland ber om at behandlingen av søknaden utsettes til det er utarbeidet fylkesvise planer for små vannkraftverk. Med en slik plan vil man ifølge FM kunne vurdere konfliktgrunnlaget bedre og ha mulighet til å prioritere de prosjektene som gir minst miljøskader og som er mest lønnsomme. OED har utarbeidet "Retningslinjer for små vannkraftverk" som gir anbefalinger for hvordan regionale planmyndigheter (fylkeskommuner, ev. kommuner) kan utarbeide regionale planer for små kraftverk. Nordland fylkeskommune v/fylkestinget vedtok i møte den 25.2.2008 oppstart av arbeidet med fylkesdelplan for små vannkraftverk. Etter fremdriftsplanen skulle det utarbeides et planforslag i løpet av sommeren 2009 før den blir sendt på høring i september. Deretter skal planen fastsettes av fylkestinget i desember samme år.

OED har i flere klagesaker behandlet lignende krav om utsatt behandling. Departementet har ikke funnet grunn til å utsette behandlingen i saker hvor kommune eller fylkeskommune ikke fraråder konsesjon eller peker på behov for samordnet fylkesvis planlegging. Det er ikke aktuelt på generelt grunnlag å utsette konsesjonsbehandlingen av saker inntil den fylkesvise planleggingen er avsluttet.

NVE har ikke fått noen signaler fra kommunen/fylkeskommunen om spesielle planleggingsbehov i denne saken, og følgelig er det ikke aktuelt å utsette saksbehandlingen av Dversetelva kraftverk. Fylkesmannen ber om utsettelse på generelt grunnlag, men fremhever behovet spesielt for saker med stort konfliktpotensial, noe NVE mener ikke er tilfellet her. NVE bruker retningslinjene sammen med den informasjonen som er kommet frem under saksgangen i våre avveininger.

Privatrettslige spørsmål

Privatrettslige spørsmål som angår de enkelte eiendommer som blir berørt av utbyggingen må løses direkte mellom utbygger og de respektive grunneiere.